

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Навчальний рік 2026-2027

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Долікарська медична допомога з основами тактичної медицини»

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
Спеціалізація 227.01 «Фізична терапія»
Освітньо-професійна програма Фізична терапія, ерготерапія

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 3

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
медицини катастроф та військової
медицини

Протокол від "28" серпня 2024 року № 13

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

Волкова Ю.В.
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем хірургічного профілю

Протокол від

"29" серпня 2024 року № 1

Голова

_____
(підпис)

Макаров В.В.
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Волкова Юлія Вікторівна - зав.кафедри медицини катастроф та військової медицини (з курсами невідкладних станів та анестезіології), д.мед.н., професорка.
2. Баусов Євген Олександрович - доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини (з курсами невідкладних станів та анестезіології), к.мед.н.

ДАНИ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. Кутовий Ігор Олександрович – доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини (з курсами невідкладних станів та анестезіології), кандидат медичних наук, доцент.

Професійні інтереси: нейрохірургія та інтенсивна терапія в нейрохірургії. Провідний науковий співробітник відділу функціональної нейрохірургії та пароксизмальних станів ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України».

Лікар-нейрохірург відділення виїзної консультативної медичної допомоги КЗОЗ «ЦЕМД та МК»

Контактний телефон +38050 3002550

Корпоративна пошта викладача io.kutovyi@knmu.edu.ua

2. Пилипенко Сергій Олександрович - асистент кафедри медицини катастроф та військової медицини (з курсами невідкладних станів та анестезіології), кандидат медичних наук.

Професійні інтереси - анестезіологічне забезпечення та інтенсивна терапія пацієнтів з онкологічною патологією. Лікар анестезіолог відділення анестезіології з ліжками для інтенсивної терапії ДУ «ІМРО НАМН України»

Контактний телефон - +380972923509

Корпоративна пошта викладача - so.pylypenko@knmu.edu.ua

Консультації: прийом відпрацювань та очні консультації проводяться викладачами кафедри щоденно з 8 до 15 години за попередньою домовленістю, по суботах- черговим викладачем за розкладом в АСУ.

Локація : кафедра медицини катастроф та військової медицини (з курсами невідкладних станів та анестезіології) знаходиться на 4 поверсі 2 корпусу КНП «Міська клінічна лікарні швидкої та невідкладної медичної допомоги ім.проф.О.І.Мещанінова» ХМР , провулок Балакірева 3-А.

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Долікарська медична допомога з основами тактичної медицини» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Фізична терапія, ерготерапія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації 227.01 «Фізична терапія».

Опис освітнього компонента. «Долікарська медична допомога з основами тактичної медицини» є нормативним освітнім компонентом (ОК) професійної підготовки здобувач освіти, що навчаються за спеціальністю 277 “Фізіотерапія, ерготерапія” освітнього рівня «Бакалавр». Освітній компонент вивчається на 3 курсі й передбачає опанування 3 кредитів ECTS (90 годин). Формою підсумкового контролю є диф.залік. Долікарська допомога з основами тактичної медицини стала невід’ємною частиною лікування раптових станів. Значення такої допомоги проявляється в тому, що вона є вирішальною щодо швидкого одужання у повернення тисячі громадян до нормального життя. З цього погляду її значення ще більше зростає. Діапазон найрізноманітніших раптових станів і нещасних випадків великий. Від уміння правильно і своєчасно надати долікарську допомогу нерідко залежить життя людини.

Предметом вивчення освітнього компонента є сучасні теоретичні уявлення та практичні досягнення в галузі долікарської медичної допомоги, що в комплексному використанні дозволяють максимально точно визначити стан організму людини та надати допомогу до втручання лікарів.

Міждисциплінарні зв’язки:

Пререквізити. Освітні компоненти, результати навчання яких необхідні здобувачу освіти для успішного опанування компетентностями з ОК “Долікарська медична допомога з основами тактичної медицини”: нормальна анатомія людини, медична біологія, нормальна фізіологія людини та патологічна фізіологія, пропедевтика внутрішньої медицини.

Постреквізити: Знання з долікарської медичної допомоги допоможуть в опануванні таких освітніх компонентів: спортивна медицина, внутрішні та хірургічні хвороби за професійним спрямуванням, обстеження, методи оцінки та контролю при порушенні діяльності нервової системи.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ освітнього компонента

1.1. Метою вивчення освітнього компонента є формування компетентності - здатності надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів та досягненні програмних результатів - надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; обирати оптимальні методи та засоби збереження життя

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є набуття знань та навичок надання долікарської допомоги у станах, які загрожують життю людини. ОК«Долікарська медична допомога з основами тактичної медицини» дозволяє опанувати знання, вміння та практичні навички, які надають можливість фахівцеві швидко та правильно орієнтуватися у невідкладній ситуації, уникнути фатальних помилок або втрати часу та здійснити першочергові кроки, які врятовують життя людині або стануть добрим підґрунтям для її успішного подальшого лікування у стаціонарі. Засвоєння освітнього компонента спирається на знання, здобуті здобувачами освіти в процесі вивчення анатомії, біології, фізіології й інших базових предметів.

При опануванні ОК«Долікарська медична допомога з основами тактичної медицини» здобувачі освіти знайомляться з сучасними світовими напрацюваннями та стандартами з першої медичної допомоги з основами тактичної медицини.

Засвоєння тематики освітнього компонента проводяться на лекціях, практичних заняттях та під час самостійної роботи здобувачів освіти. Здобувачі освіти повинні знати: основи анатомії та фізіології організму людини; основні ознаки патологічних станів та їх ускладнення; основи надання долікарської медичної допомоги при раптових станах в звичайних та екстремальних ситуаціях; основи долікарської діагностики, класифікацію раптових станів; техніку надання долікарської медичної допомоги в різних ситуаціях, спрямовану на попередження ускладнень і врятування життя потерпілого. Здобувачі освіти повинні вміти: володіти навичками діагностики раптових та патологічних станів; володіти технікою надання долікарської допомоги при невідкладних станах; вміло користуватись доступними лікарськими препаратами; володіти навичками введення доступних лікарських препаратів в організм хворого при невідкладних станах (зовнішнє, ентеральне, парентеральне); володіти правилами роботи в умовах стихійного лиха чи екстремальних ситуацій.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент.

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами освіти **компетентностей:**

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.
----------------------------	--

Загальні компетентності	ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПРН 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних соціальних навичок (Soft skills): адаптивність, спілкування, логічне мислення, командна робота.

1.3.4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		Денна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 227 «Фізична терапія, ерготерапія» Спеціалізація 227.01 «Фізична терапія»	Рік підготовки:
		3-й
		Семестр
		6-й
		Лекції

Годин для денної форми навчання: аудиторних – 44 самостійної роботи здобувача освіти – 46	Освітній ступінь перший (бакалаврський) ОПП «Фізична терапія, ерготерапія»	12 год.
		Практичні
		32 год.
		Самостійна робота
		46 год.
		Індивідуальні завдання: -
Вид контролю: диф. залік		

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1. Лекції

№	Тема	Кількість годин	Вид лекції
1	Клінічні рекомендації з тактичної медицини 2024 відповідно до настанов ТССС	2	Оглядова
2	Стандарти догоспітальної медицини, ТССС ASM та ТССС CLS - домедичний рівень надання допомоги	2	Тематична
3	Стандарти догоспітальної медицини, ТССС СМС та ТССС СРР - медичний рівень надання допомоги	2	Тематична

4	Стандарти госпітальної медицини, ТССС МР та ТССС РСС - курс для медичного персоналу та тривала допомога пораненим	4	Тематична
5	ТССС EnRoute - евакуація поранених. Облікові форми й бланки. Медичне обладнання	2	Тематична
	Всього годин	12	

2.2.2. Практичні заняття

№	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форма контролю
1	TCCC ASM. Протокол MARCH. Способи переміщення поранених . Контроль кровотечі: турнікет, гемостатичний бинт, компресійний бандаж.	6	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Усне опитування, тестовий контроль, доповідь, виступ на задану тему
2	TCCC ASM. Протокол MARCH. Основи контролю прохідності дихальних шляхів. Швидка оцінка стану постраждалого.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Усне опитування, тестовий контроль, доповідь, виступ на задану тему
3	TCCC ASM. Протокол MARCH. Способи переміщення пораненого. Техніки накладання турнікету.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Усне опитування, тестовий контроль, доповідь, виступ на задану тему
4	TCCC CLS. Допомога під вогнем. Допомога в польових умовах. Евакуація поранених.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Усне опитування, тестовий контроль, доповідь, виступ на задану тему
5	TCCC CLS. Розпізнавання шоку. Попередження гіпотермії. Травми голови. Травми ока.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Усне опитування, тестовий контроль, доповідь, виступ на задану тему
6	TCCC CLS. Допомога при опіках. Переломи. Моніторинг стану постраждалого.	2	Розповідь-пояснення, бесіда,	Усне опитування, тестовий

			демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	контроль, доповідь, виступ на задану тему
7	TCCC CLS. Підготовка до евакуації. Евакуаційні процедури.	2	Розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Усне опитування, тестовий контроль, доповідь, виступ на задану тему
8	TCCC. Медична документація. Медичне обладнання.	2	Розповідь- пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми	Усне опитування, тестовий контроль, доповідь, виступ на задану тему
9	Диф. залік	4		Усне опитування, тестовий контроль
	Всього	32		

2.2.3. Самостійна робота

Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
Тема1. TCCC ASM. Протокол MARCH.Способи переміщення поранених . Контроль кровотечі: турнікет, гемостатичний бинт, компресійний бандаж.	8	Робота з літературою , читання, конспекти. відеоролики	Усне опитування, тестовий контроль, реферати, виступи на задану тему, презентації
Тема 2. TCCC ASM. Протокол MARCH. Основи контролю прохідності дихальних шляхів. Швидка оцінка стану постраждалого.	2	Робота з літературою , читання, конспекти, відеоролики	Усне опитування, реферати, виступи на задану тему, презентації
Тема 3. TCCC ASM. Протокол MARCH. Способи переміщення пораненого. Техніки накладання турнікету.	6	Робота з літературою , читання, конспекти, відеоролики	Усне опитування, тестовий контроль, реферати, виступи на задану тему, презентації
Тема 4. TCCC CLS. Допомога під вогнем. Допомога в польових умовах. Евакуація поранених.	4	Робота з літературою , читання, відеоролики, конспекти, лекція	Усне опитування, реферати, виступи на задану тему, презентації
Тема 5. TCCC CLS. Розпізнавання шоку. Попередження гіпотермії. Травми голови. Травми ока.	4	Робота з літературою , читання, відеоролики, конспекти,	Усне опитування, тестовий контроль, реферати, виступи на задану тему, презентації

Тема 6. ТССС CLS. Допомога при опіках. Переломи. Моніторинг стану постраждалого.	6	Робота з літературою , читання, відеоролики, конспекти,	Усне опитування, тестовий контроль, реферати, виступи на задану тему, презентації
Тема 7. ТССС CLS. Підготовка до евакуації. Евакуаційні процедури.	4	Робота з літературою , читання, відеоролики, конспекти,	Усне опитування, тестовий контроль, реферати, виступи на задану тему, презентації
Тема 8. ТССС. Медична документація. Медичне обладнання.	8	Робота з літературою , читання, відеоролики, конспекти,	Усне опитування, тестовий контроль, реферати, виступи на задану тему, презентації
Тема 9. Засоби знеболення, профілактики ран. Основи комунікації.	4	Робота з літературою , читання, відеоролики, конспекти,	Усне опитування, тестовий контроль, реферати, виступи на задану тему, презентації
Всього годин	46		

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

2.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти за ECTS організації навчального процесу здійснюється на підставі діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти у ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ

Поточна навчальна діяльність (далі– ПНД) - оцінювання здійснюється викладачем академічної групи після засвоєння здобувачами освіти кожної теми освітнього компонента та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (традиційної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (с точністю до сотих) за поточну діяльність викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ. У подальшому середній бал поточної успішності викладачем кафедри переводиться у 200-бальну шкалу ECTS. Мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач освіти для допуску до диф. заліку - 70 балів, мінімальна позитивна оцінка на диф. заліку - 50 балів.

Організація підсумкового контролю – диференційованого заліку. Допуск до диференційованого заліку визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min - 70, max - 120 балів. Диференційований залік проводиться викладачем академічної групи шляхом тестування, вирішення здобувачем освіти ситуаційної задачі та усної відповіді на питання до

диф.заліку. Усні відповіді викладач оцінює під час бесіди зі здобувачем освіти. Якщо залік не отримано, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру. Безпосередньо диференційований залік оцінюється від - 50 до – 80 балів.

Диференційований залік включає:

1. Virішення пакету тестових завдань, який включає тестові завдання у кількості 10 тестів. Критерій оцінювання – 80% вірно вирішених завдань. Мінімальна кількість балів за тести – 32, максимальна – 50.
2. Virішення ситуаційної задачі – 10 балів.
3. Відповідь на питання до диф.заліку – по 10 балів за кожну вірну відповідь.
4. Оцінювання практичних навичок проводиться за критеріями «виконав», «не виконав».

Оцінка з освітнього компонента визначається як сума балів за ПНД та диференційованого заліку і становить min – 120 до max – 200. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS наведена у таблиці.

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти.

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок

«Задовільно»	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок	
«Відмінно»	Здобувач освіти відповідає високому (творчому) рівню компетентності: здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Здобувач освіти самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)

«Задовільно»	Здобувач освіти демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики
--------------	---

	виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Здобувач освіти не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Здобувачам освіти, що не виконали вимоги програми освітнього компонента, виставляється оцінка **F_x**, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку, але не склали його. Оцінка **F** виставляється здобувачам освіти, які не допущені до складання диференційованого заліку. Після завершення вивчення освітнього компонента викладачі виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за шкалами у залікову книжку та заповнюють відомості успішності здобувач освіти з дисципліни за формою У-5.03В – диференційований залік.

2.2. Перелік питань для підсумкового контролю.

1. Принципи проведення первинного огляду постраждалого за алгоритмом

SABCDE.

2. Оцінка рівня свідомості за шкалою AVPU та Glasgow Coma Scale.
3. Техніки забезпечення прохідності дихальних шляхів (маневри, пристрої).
4. Ознаки клінічної смерті та техніка проведення серцево-легеневої реанімації.
5. Види кровотеч, методи їх зупинки та особливості при травмах у бойових умовах.
6. Види перев'язувальних матеріалів та їх застосування.
7. Використання ізраїльського биндажу та компресійних пов'язок.
8. Дії при опіках та обмороженнях, класифікація ушкоджень.
9. Ознаки та надання допомоги при травматичному шоку.
10. Надання допомоги при отруєннях та анафілактичному шоці.
11. Техніки іммобілізації при переломах та вивихах.
12. Основні принципи надання допомоги в умовах бойових дій.
13. Зони тактичної медицини: Care Under Fire, Tactical Field Care, Tactical Evacuation Care.
14. Алгоритм MARCH та його застосування.
15. Ознаки пневмотораксу, методи його діагностики та надання допомоги.
16. Використання турнікетів: показання, методика накладання та ускладнення.
17. Евакуація поранених: основні методи та засоби транспортування.
18. Надання допомоги при черепно-мозкових травмах у бойових умовах.
19. Використання назофарингеального та орофарингеального повітроводів.
20. Контроль гіпотермії у постраждалих.
21. Медична евакуація: етапи та алгоритм дій.
22. Принципи взаємодії з рятувальними службами та військовими підрозділами.
23. Основи комунікації та психологічної підтримки потерпілих.
24. Основи документації та фіксації медичних даних під час надання допомоги.
25. Використання індивідуальної аптечки ІФАК: склад та принципи застосування.

Перелік практичних навичок.

1. Безпечна позиція на боці.
2. Проведення первинного та вторинного огляду за алгоритмом SABCDE
3. Введення ротогорлового і носогорлового повітроводів.
4. Виконання маневрів піднімання підборіддя та висунання нижньої щелепи.
5. ШВЛ дихальним мішком типу "Амбу" і лицевою маскою.
6. Непрямий масаж серця.
7. Використання ручного/автоматичного дефібрилятора.
8. Накладання турнікета (CAT, SOFTT, Есмарха) на верхню та нижню кінцівку.
9. Використання гемостатичних засобів (гемостатичні бинти, Celox, QuikClot)
10. Тампонада ран
11. Накладання іммобілізаційних шин (Kramer's, SAM splint) при переломах кінцівок.

3. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Політика освітнього компонента ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача освіти при вивченні освітнього компонента.

Здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним.

З 24.02.2022 року навчальний процес переведений в дистанційний режим (з використанням технологій дистанційного навчання), з вересня 2023 року - в змішаному форматі з перевагою дистанційного навчання. Офіційними каналами зв'язку є мобільні телефони та корпоративна електронна пошта ХНМУ, у роботі використовуються електронну платформу MOODLE, онлайн сервіси відеоконференцій Google Meet, Microsoft Teams та інші можливі засоби зв'язку.

Здобувач вищої освіти повинен: виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану; після відновлення навчального процесу в звичайному форматі в обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом; глибоко та всебічно оволодіти знаннями та вміннями; заздалегідь інформувати викладача у разі неможливості з поважних причин відвідувати заняття; обов'язковою є присутність здобувача освіти на підсумковому контролі.

Якщо здобувач освіти має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, здобувач освіти має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва університету. Здобувач освіти повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку університету та клінічної бази. При роботі на кафедрі та в клініці необхідно дотримуватися всіх протиепідемічних заходів .

При роботі з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи здобувач освіти повинен дотримуватися таких вимог – своєчасність виконання навчальних завдань, повний обсяг їх виконання, якість виконання навчальних завдань, самостійність виконання, творчий підхід у виконанні завдань, ініціативність у навчальній діяльності.

Робота здобувача освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному медичному університеті. На практичних заняттях необхідно приділити увагу опануванню практичних навичок, які передбачені програмою освітнього компонента.

Пропуски лекцій та практичних занять відпрацьовуються година в годину викладачу групи або черговому викладачу. Прийом відпрацювань та консультації проводяться викладачами щоденно з 9 до 15 години на кафедрі, по суботах – в системі АСУ після реєстрації.

Здобувачі освіти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання здобувача освіти це може зробити староста групи. Якщо у вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, скontaktуйте з викладачем.

4. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Формувати у здобувачів освіти такі навички академічної доброчесності:

- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій доброчесності та професійної етики
- самостійно виконувати навчальні завдання
- коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей
- усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати

приклади людської поведінки відповідно до них
- давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх з моральними та професійними нормами.

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Базові реанімаційні заходи. Рекомендації Європейської Ради Реанімації 2021. https://cprguidelines.eu/assets/guidelines-translations/BLS_The-ERC-Guidelines-2021.pdf
2. Порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах. Наказ МОЗ України №441 від 09.02.2022. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>
3. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навчальний посібник /Тарасюк В., Матвійчук І., Паламар І. - Медицина. 2021.- 504 с.
4. Перша допомога. Довідник для населення. Товариство Червоного Хреста України. 2021 <https://redcross.org.ua/fat/guide-firstaid/>
5. Льовкін О.А., Перцов В.І., Мирний С.П. Навчальний посібник «Базові, спеціалізовані практичні навички та алгоритми з надання екстреної медичної допомоги». Запоріжжя, 2020. – 170 с.
6. Методичних рекомендацій щодо надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі в умовах бойових дій/воєнного стану. Наказ МОЗ України від 15.03.2022 № 488. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0488282-22#Text>

Допоміжна

1. Рекомендації з тактичної допомоги пораненим в умовах бойових дій для медичного персоналу (Tactical Combat Casualty Care Guidelines for Medical Personnel). 2021. https://drive.google.com/file/d/1S1JorF4rsB_XcZkPFxPItzT01o2i_IVo/view
2. Перша невідкладна допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів: Навчальний посібник / Бадюк М.І., Ковида Д.В., Микита О.О., Козачок В.Ю., Середа І.К., Швець А.В. // За редакцією професора Бадюка М.І. - К.: СПД. Чалчинська Н.В., 2018. - 212 с
3. Перша невідкладна допомога своїми руками. Що робити якщо швидка не поспішає. Д.Габбард (переклад з англ.).2019.- 336 с.
4. Екстрена медична допомога: догоспітальний етап – алгоритми маніпуляції (базовий рівень). – Г.Г. Рошчін, А.А. Гудима, В.Ю. Кузьмін та ін. – К., 2012 – 84 с.
5. Новий клінічний протокол «Екстрена медична допомога:

догоспітальний етап». 2019 р.

<https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-mozukraini-vid-05062019--1269-prozatverdzhennja-ta-vprovadzhenja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zistandarti-zaciekstrenoi-medichnoi-dopomogi>

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронний курс на сторінці кафедри медицини катастроф та військової медицини (з курсами невідкладних станів та анестезіології) платформи дистанційної освіти «MOODLE»
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6292>
2. Підручники та посібники, методичні розробки кафедри.
3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (ст. 16). [Електронний ресурс] режим доступу
http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141556.html.
4. Наказ МОЗ України від 01.06.2013 р. «Про затвердження протоколів медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій». [Електронний ресурс] – режим доступу
<https://zakon.rada.gov.ua/go/v0460282-13>.
5. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги". Новий клінічний протокол «Екстрена медична допомога: догоспітальний етап».
<https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-mozukraini-vid-05062019--1269-prozatverdzhennja-ta-vprovadzhenja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zistandarti-zaciekstrenoi-medichnoi-dopomogi>
6. Міністерство охорони здоров'я України. [Електронний ресурс] – режим доступу <https://moz.gov.ua/>
7. Міністерство охорони здоров'я України. Медичним працівникам. [Електронний ресурс] – режим доступу
<https://moz.gov.ua/medichnim-pracivnikam>
8. Всесвітня організація охорони здоров'я в Україні. [Електронний ресурс] – режим доступу <https://www.who.int/ukraine/uk/publications/9789241516822>
9. Офіційний сайт Європейської ради з реанімації - <https://www.erc.edu/>
10. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
11. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf
12. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf